

طرح درس اخلاق در مشاوره

گروه آموزشی: روان‌شناسی تربیتی و مشاوره		
عنوان درس: اخلاق در مشاوره	مقطع تحصیلی: کارشناسی	رشته تحصیلی: راهنمایی و مشاوره
تعداد واحد: ۲ نظری: ۲ عملی: ۰	پیش‌نیاز: -	مدرس: دکتر محمد خدایاری فرد مرجان حسنی راد

هدف کلی درس

برای دستیابی به زندگی مناسب در ابعاد فردی، اجتماعی، آموزشی، اقتصادی، سیاسی و خانوادگی نیازمند مشورت با افراد آگاه، متعهد و دلسوزیم. برای رسیدن به این هدف، رعایت اصول اخلاقی و انجام فضایل مخصوص این امور و ترک رذایل آن به‌منظور دوری از مفاسد احتمالی مشاوره نادرست، ضرورت دارد. اگرچه وجدان اخلاقی سالم در انسان این امور را می‌شناسد، مطالعه و بررسی دستوره‌های دینی و آموزه‌های علمی و تجارب بالینی برای رشد و بهبود این فرایند در قالب «مقررات و اصول اخلاقی» ضروری است. در این درس مبانی و اصول اخلاق در مشاوره مورد بحث و گفت‌وگو قرار می‌گیرد.

اهداف ویژه (رفتاری) درس

کسب دانش و توانایی در توصیف مبانی و اصول اخلاق حرفه‌ای در روان‌شناسی و مشاوره.
ایجاد مهارت‌های حرفه‌ای، از جمله به‌کارگیری اصول اخلاقی در مشاوره و مشکلات روانی مراجعان.
توانایی در مباحثه و تبیین اصول نظام‌نامه‌های مختلف اخلاق حرفه‌ای در مشاوره.

قوانین و نکات مربوط به کلاس

- ❖ این درس هم به‌صورت ارائه نظری و بحث گروهی و هم اجرای عملی تدریس می‌شود؛ به این صورت که ابتدا مباحث نظری به‌طور خلاصه از طریق پاورپوینت و مشارکت دانشجویان تدریس و سپس هر درس با مشارکت دانشجویان و انجام تکالیف اجرا می‌شود.
- ❖ در صورتی که دانشجویان پیشنهاد حذف عناوین یا جایگزینی عناوین دیگری را داشته باشند، از نظر اینجانب بلامانع و قابل اجراء است، لذا باید حداکثر ظرف جلسات اول و دوم آن را مطرح کنند.
- ❖ شایان تذکر است که کلیه جلسات رأس ساعت مقرر شروع می‌شود و پایان خواهد یافت. بنابراین از دانشجویان انتظار می‌رود پیش از ورود استاد در کلاس (آنلاین) حضور یابند.
- ❖ از آنجا که تا اطلاع ثانوی کلاس به‌صورت آنلاین برگزار خواهد شد، از دانشجویان انتظار می‌رود میکروفون و دوربین را پیش از کلاس چک کنند که در صورت صلاحدید اساتید یا درخواست دانشجو، بتوانند در بحث‌های کلاس مشارکت داشته باشند یا سؤال بپرسند.

- ❖ در فواصل بین جلسات آنلاین کلاس، برخی از مواد آموزشی در سامانه یادگیری و/یا در واتساپ بارگذاری خواهد شد. بنابراین، انتظار می‌رود همه دانشجویان از دسترسی خود به سامانه اطمینان حاصل کنند و پس از انتخاب نماینده توسط خود دانشجویان، شماره خود را برای ارتباط از طریق واتساپ در اختیار نماینده قرار دهند تا نماینده آنها را در اختیار اساتید جهت تشکیل گروه واتساپی قرار دهد.
- ❖ مدرسان در کلاس حق استفاده از تلفن همراه را ندارند. بنابراین دانشجویانی که تلفن همراه دارند نیز پیش از ورود به کلاس باید آن را خاموش کنند یا در صورتی که برای ورود به کلاس از گوشی همراه استفاده می‌کنند، فعالیت دیگری در طول کلاس با آن انجام ندهند. مشاهده یا شنیدن صدای زنگ تلفن همراه موجب درخواست از دانشجو برای ترک کلاس و منظور کردن غیبت در آن جلسه خواهد شد و در صورت غیبت بیش از ۳ جلسه براساس مقررات آموزشی رفتار خواهد شد.
- ❖ دانشجویانی که تمام جلسات را بدون تأخیر حضور داشته باشند، ۱ نمره به نمره امتحانشان اضافه خواهد شد.
- ❖ در صورتی که با هر یک از مدرسان مشکلی پیدا کردید، موضوع را ابتدا با خود او در میان بگذارید، در صورت حل نشدن با مدیر گروه و چنانچه مشکل باقی ماند، با معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده مطرح کنید.

جدول زمان‌بندی ارائه مطالب

شماره جلسات	موضوع درس	رئوس مطالب	منابع
جلسه ۱	آشنایی با دانشجویان، ارائه مقررات کلاسی	آشنایی با دانشجویان، ارائه مقررات کلاسی و شیوه کار عملی. همچنین کلیات، تعاریف، مفاهیم و مبانی اخلاق مورد مباحثه قرار می‌گیرد	مقاله و پاورپوینت
جلسه ۲	اصول اخلاق حرفه‌ای	بررسی و مباحثه در مورد اصول و مبانی اخلاق حرفه‌ای	منبع ۱ فصل‌های ۱-۳ و ۵
جلسه ۳	نظریه‌های اخلاق	بررسی و مباحثه در مورد اصول و مبانی اخلاق و بررسی نظریه‌های اخلاق	پاورپوینت
جلسه ۴	مسائل اخلاقی در مشاوره اسلامی	بررسی و مباحثه در مورد مسائل اخلاقی و نقش آن در مشاوره اسلامی	منبع ۲
جلسه ۵	مسائل اخلاقی و قانونی؛ ارزش‌ها	بررسی و مباحثه در مورد مسائل اخلاقی و قانونی و ارزش‌ها در مشاوره	منبع ۱ فصل‌های ۲ و ۳
جلسه ۶	تصمیم‌گیری اخلاقی	بررسی و مباحثه در مورد تصمیم‌گیری اخلاقی در مشاوره	منبع ۱ فصل ۴، منبع ۲ فصل ۹
جلسه ۷	رازداری	بررسی و مباحثه در مورد رازداری و محدودیت‌های آن در مشاوره	منبع ۱ فصل ۵، منبع ۲ فصل ۱۵
جلسه ۸	رابطه دوگانه	بررسی و مباحثه در مورد مسائل قانونی و رابطه دوگانه در مشاوره	منبع ۱ فصل ۶، منبع ۲ فصل ۷
جلسه ۹	حقوق مراجعان	بررسی و مباحثه در مورد حقوق مراجعان در مشاوره	منبع ۱ فصل ۷
جلسه ۱۰	صلاحیت مشاور	بررسی و مباحثه در مورد اصل صلاحیت مشاور	منبع ۱ فصل ۸، منبع ۲ فصل ۴

منبع ۱ پیوست‌ها	مباحثه در مورد نظام‌نامه اخلاقی سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران و انجمن مشاوره آمریکا	نظام‌نامه اخلاقی	جلسه ۱۱
منبع ۳ منبع ۱ پیوست‌ها	مباحثه در مورد مقایسه نظام‌نامه‌های اخلاق حرفه‌ای در ایران و آمریکا و غیره	مقایسه نظام‌نامه‌های اخلاق حرفه‌ای در ایران و آمریکا	جلسه ۱۲
منبع ۱ فصل‌های ۹ و ۱۰	مباحثه در مورد آموزش صحیح مشاوران و نظارت مشاوره‌ای	آموزش صحیح و نظارت بر مشاوران	جلسه ۱۳
منابع بیشتر برای مطالعه	مباحثه در مورد مباحث اخلاقی ارائه‌شده توسط دانشجویان	ارائه دانشجویان	جلسه ۱۴
منابع بیشتر برای مطالعه	مباحثه در مورد مباحث اخلاقی ارائه‌شده توسط دانشجویان	ارائه دانشجویان	جلسه ۱۵
-	جمع‌بندی و پرسش و پاسخ و نقد کلاس	جمع‌بندی	جلسه ۱۶
آزمون پایان ترم			جلسه ۱۷

نوع ارزشیابی

- ❖ ۵ نمره از نمره نهایی به فعالیت‌های کلاسی دانشجویان تعلق می‌گیرد و کلاس کاملاً دانشجوی محور برگزار خواهد شد، لذا فعالیت و مباحثه علمی کلاسی مبنای تشکیل جلسات خواهد بود.
- ❖ لازم است دانشجویان قبل از هر جلسه پیش‌خوانی داشته باشند و منابع مشخص شده برای هر جلسه را طبق طرح درس مطالعه کنند.
- ❖ پیش‌خوانی دانشجویان در هر جلسه ابتدا از طریق سامانه و سپس در کلاس مورد پرسش قرار خواهد گرفت.
- ❖ هر دانشجو موظف است حداکثر ۲ روز قبل از برگزاری هر جلسه از کلاس وارد سامانه شود و در مورد مبحث مربوط به جلسه پیش رو اعلام آمادگی کرده و همچنین طرح سؤال کند.
- ❖ دانشجویان برای هر جلسه علاوه بر مطالعه منابع مربوط به آن جلسه طبق طرح درس، باید از طریق سامانه بلندد اگر پاورپوینت، فیلم و یا مقاله‌ای گذاشته می‌شود، مطالعه کرده و نظرهای خود را در سامانه ارسال کنند و در کلاس به اشتراک بگذارند.
- ❖ هر دانشجو موظف است در کنار مطالعه منابع معرفی‌شده، برای یادگیری بیشتر به کار عملی نیز بپردازد.
- ❖ ۵ نمره از نمره کل پایان ترم به کار عملی تعلق می‌گیرد. هر دانشجو موظف است یکی از مباحث اخلاق در مشاوره را براساس منابع معتبر بررسی و مقاله‌ای تهیه و ارائه کند (۵ نمره).
- ❖ مقاله نهایی به صورت PDF - Accept - Track change - Word باشد. مقاله باید توسط یکی از همکلاسی‌ها (با ذکر نام) ارزیابی و نمره داده شود. در صورتی که مقاله ارزیابی نشده باشد، آن مقاله حداقل نمره کلاسی را خواهد گرفت.
- ❖ کار عملی باید تا یک هفته پیش از امتحان پایان ترم تحویل داده شود، در صورت تأخیر در تحویل کار عملی بین یک روز تا یک هفته ۱ نمره کسر خواهد شد. تأخیر از روز هشتم تا دو هفته ۲ نمره کسر می‌شود و پس از آن کار عملی تحویل گرفته نخواهد شد و دانشجو فقط از آزمون کتبی برحسب پاسخ‌هایی که داده است، نمره خواهد گرفت.

❖ ۱۰ نمره از نمره نهایی این درس به آزمون پایان ترم تعلق می‌گیرد. آزمون پایان ترم کتبی دارای ۴۰ سؤال است و براساس برنامه امتحانی تعیین شده در سامانه آموزش به صورت تستی و کوتاه پاسخ و از منابع اصلی گرفته خواهد شد.

❖ در پایان ترم به ۲ نفر از دانشجویانی که بهترین نقد را از استاد یا کلاس داشته باشند، با نظرسنجی از کلیه دانشجویان کلاس در آخرین جلسه، یک نمره تعلق خواهد گرفت.

منابع

۱. حسینیان، سیمین (۱۳۹۵). اخلاق در مشاوره و روان‌شناسی (مبانی و اصول). تهران: کمال تربیت.
۲. کنث پاپ، ملیا واسکوئز (۱۳۹۶). اخلاق در روان‌درمانی و مشاوره (راهنمایی عملی برای مشاوران و روان‌درمانگران). ترجمه کیانوش زهراکار، احمد حیدرنیا، علیرضا بوستانی پور، نسرین ملکی. تهران: ارسباران.
۳. احمد امامی‌راد (۱۳۹۷). اخلاق در مشاوره و روان‌شناسی مسائل اخلاقی در مشاوره اسلامی و مقایسه آن با نظام‌نامه اخلاقی انجمن مشاوره آمریکا (ACA). قم: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی (ص).

منابعی برای تحقیق و مطالعه بیشتر

۱. سامرز فلناگن، جان؛ سامرز فلناگن، ریتا (۱۳۹۵). پویایی‌های هویت اخلاقی در حرفه‌های یاورانه. ترجمه آسیه شریعتمدار. تهران: انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی.
۲. امامی‌راد، احمد (۱۳۹۲). مسائل اخلاقی در مشاوره اسلامی در رابطه با مراجعان. مجله معرفت، ۲۲ (۱۹۲)، ۹۵-۱۱۳.
۳. امامی‌راد، احمد؛ فقیهی، علی‌نقی (۱۳۸۹). مقایسه مسائل اخلاقی در مشاوره اسلامی و نظام‌نامه اخلاقی انجمن مشاوره آمریکا. روان‌شناسی و دین، ۳ (۴)، ۳۳-۶۰.